

אלו טרפות פרק שלישי חולין

נו.

עין משפט
נר מצוה

א) [לעיל ט. טז.] ב) [לעיל יח.]
ועין בפס"י דהתם.
ג) לעיל מז: לקמן עו.
ד) ב"ב קל: לקמן עו. [לעיל
מח: טה: טז.] ה) [לעיל נד: טז.]
ו) בפ"א: רגיל בתרגומים.

הנהרות מוה"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה דלמא וכו' וליכא מאן דפליג. ג"כ עין תמורה י"א ע"ב ומה כ"ה ע"א דלמא מאן דפליג וז"ע ועין כרו"פ סי' נ' סי"ק ב' הרגיש בזה ודבריו שם י"ע דודאי כונת התוס' דלמא מאן דפליג דטרפה מיהת הי' ודוק ומשכח:

מוסף רש"י

כנגדן בעוף. במדי דלמיה בעוף. המסס ונית הסוסת ליננה בעוף (לעיל טז.) הדרא נהרא ופשטיה. כל הני מתפשט מקום שהו נגיל שם כלומר כל מקום הולך אחר מנהגו (לעיל יח.) שנחבחו רגליה. האחרונים (לקמן עו.) וכן שניטל. אפילו לא נחתך העט (שם.) צומת הגידין. למעלה מארכובה הוא וסמוך לה והן אופן שלשה חוטין שטולין מנקרי הסר מחולות העט שקורין לנקרין (שם.) שהרי חותכה מכאן וחתכה חותכה מכאן וחתכה נחתך בשר רגלים למעלה מלמטה במקום צומת הגידין אע"פ שמוך מלפני טרפה כדלמיתין לקמן וכן שניטל צומת הגידין. בפ"ק דהמה המקשה (עו.) ואע"פ שלא נחתך העט (לעיל מה) או: חתוך סימנים או גיד לארצה ומתה. חתוך כל כמפיה ומי (לעיל נח:).

באחוזת עינים. ולא נגע בו ולא היוקו אלא דנדמה לאצו כאלו נשחט לפי שלא היה רוצה ליגע במעיים שלא יהפך בזה: **לנא.** סל: **דאינקורי.** עופות שנשחטו רגליהן בארכובה למטה או למעלה מארכובה ואין העטם יוצא לחוץ. ובמשוואת הגאונים מלמתי עוף שחור הוא ושל מים הוא ובמלחו חכרבורות

לזנות ועל שם כך נקרא אינקורי שהוא מנומר כמו אינקוב פינקורי ובעיר האת יש מהן: **צומת הגידין.** שיהו עשה עשר חוטין קיימין כדלמיתין בפרק דהמה המקשה (לקמן עו.) והוא בשפולו של עטם השוק סמוך לארכובה: **יד.** כתף: **שמוטת ירך.** צוקא דלעומא דשף מדוכמיה ואיעכול ניביה: **שמוטת גף.** פרק עליון המחוצר בגבה: **טרפה דהיישין שמה ינקב הריאה.** לפי שהריאה נחצת בין הללעות וקרום הבשר כך דין זקן ללע ללע וכששומטת גפה ממתנתת הריאה עם הגף: **סינדק.** הריאה. מכניס קנה דק בגרגרת ונופח בריאה ואם הרוח יוצא טרפה ואם לאו כשרה: **עלעל של וורד.** דקה ואלומה: בין **אגפים.** בין כנפיה: **דלא מיטריף צה.** אם ינקבה: **נגדן בעוף.** אלמא ינקבה הריאה דבהמה ה"ה לעוף: **לא לינפל.** אם נפלה מן הגג דאמרן צריכה דזיקה א"י לזדוק בריאה: **ולא ליחמר.** צנפלה לאור שבדוקין המעיים שמה הוריקו א"י לזדוק הריאה: **ורזו ללעות מגינות עליה.** מרוב ריחם הללעות מגין עליה על חודן וכולן רחנן לפנים והריאה נחצת צנייהם: **על צריצי.** חזקיה שהיה גדול כדורו: **ניכר שאינו צקי בתרגומים.** אינו רגיל לאכול תרגומים^ט לפיכך לא ידע אם יש להן ריאה ולשון דלחיותה הוא: **נהרא** **ופשטיה.** אין פשטי הנהר דומין זה חריף זה עומד כך אין מנהג המקומות דומות ורז כשרה סבירא ליה וראה בני פומבדיתא שנהגו בו איסור ולא המירו צפניהם ורז יהודה מפומבדיתא היה וסבר דרז טרפה ס"ל: **צומת הגידין.** מקום שהגידין נומתין מתחברין ומתהדקין לשון חומץ צומתו דפסחים (דף טז.) אשטרעיינטא^י בלע"ז: **שמוטת ירך בעוף כשר.** והרי הכל ניטל וכל שכן אם ניטל צומת הגידין לצדן: **מהניסין ידענא.** בפרק דהמה המקשה (לקמן עו.) וכן שניטל צומת הגידים לצדן וכל הארכובה קיימת: **וכן בעוף.** דאם ניטל צומת הגידין טרפה: **אמר**

באחוזת עינים אינגיד ואיתנה עול למעייניה וחייטיה לכרסיה: **אנשתברו רגליה:** ההוא צנא דאינקורי דאתיא לקמיה דרבא בדקיה רבא בצומת הגידין ואכשריה אמר רב יהודה אמר רב בשמוטת יד בבהמה כשרה (שמוטת ירך בבהמה טרפה) **שמוטת ירך בעוף טרפה שמוטת גף בעוף טרפה חיישין שמה ינקבה הריאה ושמואל אמר התיבדק וכן אמר ר' יוחנן תיבדק חזקיה אמר אין ריאה לעוף ור' יוחנן אמר יש לו וישנה כעלה של וורד בין אגפים מאי אין ריאה לעוף אילימא דלית ליה כלל והא קא חזינא דאית ליה אלא דלא מיטריף ביה^ט והתני לוי טרפות שמונו חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתור עליהן עוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח אלא ואין לו לא לינפל ולא ליחמר מ"ט אמר רב חנה הואיל ורוב צלעותיה מגינות עליה והא מדא"ר יוחנן יש לו וישנה כעלה של וורד בין אגפיים מכלל דחזקיה סבר דלית ליה אלא אמרי במערבא משמיה דר' יוסי ברבי חנינא מדבריו של ברבי יביר שאינו בקי בתרגומין אמר רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף כשרה א"ל רבה בר רב הונא לרב הונא והא רבנן דאתו מפומבדיתא אמרו רב יהודה משמיה דרב אמר שמוטת ירך בעוף טרפה אמר ליה רבי גהרא ופשטיה אזל רבי אבא אשכחיה לרב ירמיה בר אבא דקא בדיק בצומת הגידין אמר ליה למה ליה למר כולי האי והא רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף כשרה אמר ליה אנא מתניתין ידענא בהמה שנחתכו הארכובה ולמעלה פסולה וכן שניטל צומת הגידין ואמר רב עלה וכן בעוף אי הכי קשיא דרב אדרב אישתיק אמר ליה דלמא שני לה בין שמוטה לחתוכה א"ל ואת מפרשת שמעתייה דרב בפירוש אמר רב שמוטה כשר' חתוכה פסולה^ט ואל תתמה שהרי חותכה מכאן וחתכה מכאן וחתכה כי סליק ר' אבא אשכחיה לרבי זירא דיתבי וקאמר אמר רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף טרפה אמר ליה חיי דמר מיומא דסליק מר להבא הוה**

שמוטת יד בבהמה כשרה. וה"ה נחתכו דדוקא נחתכו רגליה טרפה אצל ידיה כשרה ולקמן (דף נח:) נמי אמרינן בעלת ה' רגלים או שאין לה אלא שלשה ה"ו מוס ואמר רב הונא לא שנו אלא שסיסר ביד אצל כרגל טרפה נמי הוה: **שמוטת ירך.** פי' צקונטרס צוקא דלעומא דשף מדוכמיה ואיעכול ניביה והדין עמו דכולה שמוטה דשמוטתין צאיעכול ניביה איירי צבהמה ובעוף אצל לא צאיעכול כשר כך פסיק לעיל (דף נד:) והלכתא אפילו אפסיק נמי כשרה עד לאיעכול איעכולי והשתא ניחא מה דנקיט בצוליה שמעתיין שמוטה ולא נקט דשף מדוכמיה כדנקט רב מתנא לעיל (דף נד:) משום דרז מתנא אסר בלא איעכול ניביה אצל הכא דליירי בלאיעכול ניביה שייך לשון שמוטה ולהכי מיייתי לעיל דרז מתנא גבי אלו כשרות דוקא ולא מיייתי דרז יהודה דהכא ועוד דרזי יוחנן קאמר לעיל אלו טרפות דוקא למעוטי הא דרז מתנא ורזי יוחנן קאמר לקמן שמוטת ירך בעוף טרפה וה"ה צבהמה נמי טרפה מדתני לוי ולא חשיב ליה גבי יתב עליהן עוף ולא משמע דפליג עליה מדמקשינן לעיל מייניה אדרז ושמואל ועוד דלקמן בסוף שמעתיא הלכה רווחת צישראל שמוטת ירך בעוף טרפה וה"ה צבהמה דלפירש"י ולעיל (דף נד:) פסקי' הלכה דלפילו אפסיק כשרה עד לאיעכול איעכולי ולכן נראה דכולה שמעתיין איירי דלעילוי ניביה: **למה היה אמר כולי האי והא אמר רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף כשרה.** השתא ס"ד דשמוטה וחתוכה הכל אחד ואע"ג דבהמה טרפה דמומח מתניתין (לקמן דף עו.) דבהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה מ"מ בעוף כשרה ושמה לא ידע השתא צרייתא דלוי דכל טרפות שמונו חכמים צבהמה כנגדן בעוף ולפי המסקנא דמחלק בין שמוטה לחתוכה ניחא ולרז הונא אמר רב דמכשיר שמוטת ירך בעוף כמו כן צבהמה מדתני לוי ומכשיר אפילו צאיעכול ניביה דלפירש"י דכולה שמעתיא צאיעכול ניביה ואע"ג דלפילו מאן דמיקל לעיל גבי ואלו כשרות מודה צאיעכול ניביה רז הונא אמר רב דמיקל בצוליה ומיחו קצת תימה דלא מישתמיט בצולה שמעתיין למינקט בחד דוכתא שמוטת ירך צבהמה כשרה ולא מקטבר למימר כלל דנקט עוף לרבותא וגם רבי ירמיה שהציא ריאה לדבריו וא"ל אלא מתני' ידענא לא דקדק אלא מהא דאמר רב עלה וכן בעוף אצל מהא דאסרה מתניתין צבהמה לא רצה לדקדק ולומר כ"ש בעוף דזוטר חיותיה ולכן נראה דדוקא בעוף מכשיר רז הונא אמר רב ולא צבהמה ולית ליה צרייתא דלוי ואע"ג דמקשינן מייניה לרז לעיל היינו אליבא דרז יהודה ודוחק: **דילמא שני ליה בין שמוטה לחתוכה.** פי' צקונטרס דשמוטה כשרה ואפילו ניטלה כולה ובחתוכה טרפה אפילו צומת הגידין לצדן ותימה מה רוצה לומר שמפרש שאם ניטלה כולה כשרה אם רוצה לומר שאם שמוטה שיהיה מחוברת צאליה כשרה וחתוכה דטרפה כגון צאמות עטם האמצעי שבו צומת הגידין נחתמיתו סמוך לפרק הארכובה הנמכרת עם הראש ולמעלה הוא תחוב צעטם הקולית שהוא עטם התחוב צאליה ואע"ג דצאמות עטם האמצעי טרפה מ"מ צעליון שהוא עטם הקולית כשרה שחמתה מכאן ומיחו מכלן ומתה וזהו תימה דלפילו נצלה נמי מקריא אם ניטלה ירך וחלל שיהי ניכר כדאמר רבי אלעזר פ"ק (לעיל נח.) א וליכא מאן דפליג ומה שייך לקרות זה שמוטה וזה חתוכה שתיין חתוכות נינהו כיון דליירי אפילו ניטלה כולה והיה לו לפרש כאן בפשיטות דשמוטה כשרה כגון דלא נחתכו רגליה אלא דשף מדוכמיה עטם הירך שפקן ממקומו מחור שבעטם האליה שהוא תחוב בו אצל נחתכו טרפה אפילו צומת הגידין: **מטילת**

רל א ב מיי פ"ח מהל' שמוטה הלכה טו סמג עשין סג טו"ע י"ד סימן נה סעף ב: **רלא** ג מיי פ"י שם הלכה ד סמג שם טו"ע י"ד סימן נג סעף ב: **רלב** ד מיי שם הלכה ד [טו"ע י"ד סי' נה סעף ב:] **רלג** ה מיי שם סמג שם טו"ע שם [סי' נג] ס"ג: **רלד** ו טו"ע י"ד סי' נג סעף ב [ה:]

לעני רש"י

פינקור"א [פינקור"א]. נקרות. אישטריינט"א. סוגר.

שיטה מקובצת

א) שהוא מנומר כמו ינקור: ב) מתנתקה. ג"ב ס"א מתנתקה: ד) ורוב צלעות מגינות עליה רוב רוחב הצלעות מגין עליה שהצלעות של עוף אינם שוכבות על רחבן אלא על חודן וכולן רחבן לפנים:

רבינו גרשום

ההוא צנא דאינקורי. כלומר סל מלא עופות שנחתכו רגליהם: לא ליחמר ולא לינפל. כלומר שאם נפלה לאור לא נימא מחמרא הריאה ואם נפלה לא נימא ינקבה הריאה: מדבריו של ב"ר יביר והו חזקיה. שמוטת ירך רומפרא בלע"ז: אי הכי קשיא דרב אדרב. כלומר הכא אמר שמוטת ירך בעוף כשרה והכא אמר וכן בעוף:

ירמיה שהציא ריאה לדבריו וא"ל אלא מתני' ידענא לא דקדק אלא מהא דאמר רב עלה וכן בעוף אצל מהא דאסרה מתניתין צבהמה לא רצה לדקדק ולומר כ"ש בעוף דזוטר חיותיה ולכן נראה דדוקא בעוף מכשיר רז הונא אמר רב ולא צבהמה ולית ליה צרייתא דלוי ואע"ג דמקשינן מייניה לרז לעיל היינו אליבא דרז יהודה ודוחק: **דילמא שני ליה בין שמוטה לחתוכה.** פי' צקונטרס דשמוטה כשרה ואפילו ניטלה כולה ובחתוכה טרפה אפילו צומת הגידין לצדן ותימה מה רוצה לומר שמפרש שאם ניטלה כולה כשרה אם רוצה לומר שאם שמוטה שיהיה מחוברת צאליה כשרה וחתוכה דטרפה כגון צאמות עטם האמצעי שבו צומת הגידין נחתמיתו סמוך לפרק הארכובה הנמכרת עם הראש ולמעלה הוא תחוב צעטם הקולית שהוא עטם התחוב צאליה ואע"ג דצאמות עטם האמצעי טרפה מ"מ צעליון שהוא עטם הקולית כשרה שחמתה מכאן ומיחו מכלן ומתה וזהו תימה דלפילו נצלה נמי מקריא אם ניטלה ירך וחלל שיהי ניכר כדאמר רבי אלעזר פ"ק (לעיל נח.) א וליכא מאן דפליג ומה שייך לקרות זה שמוטה וזה חתוכה שתיין חתוכות נינהו כיון דליירי אפילו ניטלה כולה והיה לו לפרש כאן בפשיטות דשמוטה כשרה כגון דלא נחתכו רגליה אלא דשף מדוכמיה עטם הירך שפקן ממקומו מחור שבעטם האליה שהוא תחוב בו אצל נחתכו טרפה אפילו צומת הגידין: **מטילת**

אלו טרפות פרק שלישי הולין

א ב מניי פ"א מהלכות שחיטה הלכה א סמג לאון קלב טוש"ע י"ד סימן טו סעף יח וימנן פו סעף טו:

רלה ג מניי פ"ג מהל' מאלכות אסורות הלכה יא סמג לאון קלב טוש"ע י"ד סימן פו סעף טו:

שיטה מקובצת

לן הרמנא רשות הורנו הרמנא הו רובי: ט יוש מכה שהיא בבער. י"ב ג"א נצרכת: ט (אית ספרים) נסתברא דלא גרסי וילדת. י"ב ע"י חוסי' כבורות דף ב ע"ב:

רבינו גרשום

הוה לו פתחון פה קמיה דרב. כלומר שאלנו לו וכו' אשכחתי לר' ירמיה בר אבא כלומר ר' אבא הוא משתעי אשכחתי לר' ירמיה בר אבא אמרי ליה לא סבר לה מן להא דאמר רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף טרפה ודניפסקו צומת הגידים: ואת מה בריך. כלומר ר' אבא א"ל לרב ירמיה בר אבא את מה בריך: באתרא דדורו ביה חברותה להיתירא לא הוה פרכס. כלומר מן חברותיה ר' ועשה לה קרומית אין קנה וחתיה. כלומר תיקן לה קרומית של קנה באותו מקום שהיא סתם הנקב ועשו לה שפופרת קנה במקום השבר וחייתה שהיה מחזקת הירך במקום השבר וחייתה: אלא מאי אית לך למימר בתוך י"ב חדש הוה. כלומר לא עברה שנתה: וטלה עליה במטלית של טרפים. כלומר מוגיאי הנחושת מעיקרו יש להן מטלית של עור בפניהם כבישל הנחושת שלא ישתרו בגדיהם והוא ככל עת חם ופרשה על התרנגולת וחימה מן המטלית וגידלה כנפים: ודילמא קסבר ר' יהודה טרפה יולדת ומשבתה. דא"פ שמשבתה טרפה היא: אם כן במידי דמטרפא ביה כלומר במידי דמטרפא ביה לא קאמר כגון נוצה ודאי באותו דבר דמטרפא ביה אינה משבתת אבל מדחוינן דמשבתת ודאי לא טרפה היא: אנתה בה סמנא. כלומר בההוא שושמנא דנפק אנתה בה סימנא א"פ שמעון כן חלפתא אמר להו נפל טולא. כלומר כבד בא השמש והצל בעולם כבר יכולין אתם לצאת: כדכתיב בימים ההם אין מלך בישראל. כלומר הכא נמי לענין שושמנא אימא בין מלכא למלכא הוה: סימן לטרפה י"ב חדש. כלומר ספק טרפה אם חיה י"ב חדש ודאי אינה טרפה: מיתבי סימן לטרפה כו'. והא הכא חזינן שתי' ושליש שנים והיאך אמרת לטרפה סימן כל י"ב חדש: תנאי היא דתניא. כלומר תנאי היא

מטלית של טרפיים. פי' הקונטרס לרפי נחשת וכן פירש הערוך^(א) והציא רחיה דלמך צמגילה פרק בני העיר (דף כו.) מעשה צבית הכנסת של טרפיים שהיתה צירושים וצמיר פרק ג'^(ב) (דף נב.) מעשה שהציא קופה מלאה עלמות מכפר טביל צבית הכנסת של טרפיים פירש צברון^(ג) ומסתמא מפני שטרפי נחשת מוזהמים כדורסקי ועל כן היה להם ציה"כ לצד וצפ"ק דע"ו^(ד) (דף פ.) חכס של טרפיים אני איתו ליה תרי קיצורי חד דשיתיא וחדל דערבא משמע דטרפי וגרדי חדל הוא וקשה דצפ"ה חלילי (סוכה נא:) משמע דגרדיים צפני עלמן וטרפיים צפני עלמן ועוד דלמרי' כהגדה דמגילה (דף יג.) בגמ' ומרש שני טרפיים היו והיו מספרים צלשון טרפיים משמע שהיא לומה שיש לה לשון צפני ענמה: **ודירמא** כבר טרפה יולדת ומשבתת. מן מסכתא דלא גרסינן יולדת דאין לריך לו כלל ועוד הא אמרינן פ"ק דע"ו^(ה) (דף טו.) גזי רבי יהודה מתייר בצבורה אמרו לו והלא מרביעין עליה זכר אמר להן לכשתלד אלמלא לא מקבלת זכר ומיהו יש לחלק בין טרפה חמוכה רגלים לשאר טרפות^(ו): **איזי"ל** ואחוי דיבי איתא מיצחא. אע"ג דכה"ג משיב צהמוכר הספיה (פ"ג עה.) מלגלג גזי הווא תלמיד דלמך ליה רבי יוחנן אס לא רחית לא האמנת מלגלג על דברי חכמים אתה שאני הכא שצא לצרר הדבר ולהודיע אין ידע שלמה: **סימן** לטרפה כל שאינה יולדת. יש כמה צהמות שפוסקות מלייל ולח מחזקינן להו בטרפות אלא צפני למימר אס יולדת צידוע שאינה טרפה:

הוה לן פתחון פה קמיה דרב הונא ושאלניה ואמר לן שמוטת ירך בעוף כשירה ואשכחתיה נמי לרבי ירמיה בר אבא דיתבי וקא בדיק בצומת הגידין ואקשי ליה לא סבר לה מן הא דאמר רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף כשרה א"ל אנא מתניתין ידענא^(א) בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמטה כשרה מן הארכובה ולמעלה פסולה וכן שניטל צומת הגידין ואמר רב עלה וכן בעוף ואמרי ליה אי הכי קשיא דרב אדרב אישתיק ואקשי ליה ודלמא שני ליה לרב בין שמוטה לחתוכה ואמר לי ואת מפרשת שמוטתיה דרב בפירוש אמר רב שמוטה כשרה חתוכה פסולה ואת מה בריך הכי אמר רב חייא בר אשי אמר רב שמוטת ירך בעוף טרפה וכן אמר ר' יעקב בר אידי א"ר יוחנן שמוטת ירך בעוף טרפה ואמר ר' יעקב בר אידי אילמלי הוה רבי יוחנן באתרא דאורו בה חברותא להיתירא לא פרכים דאמר רבי חנינא אמר רבי שמוטת ירך בעוף כשרה ותרנגולת היתה לו לרבי חנינא שנשמטה ירך שלה והביאה לפני רבי והתירה לו ומלחה רבי חנינא והוה מורי בה הלכה לתלמידים זה התיר לי רבי זה התיר לי רבי ולית הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא דשאל רבי יוסי בן גוראי את ר' יהושע בן לוי קדירת קנה בכמה אמר לו משנה שלמה שנינו^(ב) עד כאיסר האיטלקי אמר לו והלא רחל קנה שלה ועשו לה קרומין של קנה וחייתה והלא הלכה רווחת בישראל שמוטת ירך בעוף ותרנגולת היתה לו לרבי שמעון בן חלפתא שנשמטה ירך שלה ועשו לה שפופרת של קנה וחיתה אלא מאי אית לך למימר תוך י"ב חדש הוה הכא נמי תוך י"ב חדש הוה אמרו עליו על רבי שמעון בן חלפתא שעסקן בדברים היה והיה עושה דבר להוציא מלבו של רבי יהודה שהיה רבי יהודה אומר אם ניטלה הנוצה פסולה ותרנגולת היתה לו לרבי שמעון בן חלפתא שניטלה נוצה שלה והניחה בתנור וטלה עליה במטלית של טרפיים וגידלה כנפיים ודילמא קסבר רבי יהודה טרפה משבתת אם כן במידי דמיטרפא בה הגדילה כנפיים האחרונים יותר מן הראשונים מאי עסקן בדברים א"ר מרשיא דכתיב ילך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם אשר אין לה קצין שומר ומושל תכין בקיץ לחמה אמר איזיל איחוי אי ודאי הוא דלית להו מלכא אזל בתקופת תמוז פרסיה לגלימיה אקינא דשושמני נפק אתא חד מינייהו אתנה ביה סימנא על אמר להו נפל טולא נפקו ואתו דלייה לגלימיה נפל שמשא נפלו עליה וקטליה אמר שמע מינה לית להו מלכא דאי אית להו הרמנא דמלכא לא ליבעו א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי ודלמא מלכא הוה בהדיהו א"ג הרמנא דמלכא הוה נקיטי אי נמי בין מלכא למלכא הוה דכתיב בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה אלא סמוך אהימנותא דשלמה אמר רב הונא סימן לטרפה כל שאינה יולדת רש"ג אומר משבתת והולכת בידוע שהיא כשרה מתנוונה והולכת בידוע שהיא טרפה^(ג) רבי אומר סימן לטרפה שלשים יום אמרו לו והלא הרבה מתקיימות שתיים שלש שנים תנאי היא דתניא^(ד) ובגלגלת (ערך) שיש בה נקב אחד ארוך אפילו נקבים הרבה מצטרפים למלא מקדח א"ר יוסי בן המשולם מעשה בענבול באחד שנפתחה לגלגלתו ועשו לו חידוק של קרויה וחיה אמר לו ר' שמעון בן אלעזר משם ראה ימות החמה היה וכיון שעברו עליו ימות הצנה מיד מת אמר רב אחא בר יעקב הלכה טרפה יולדת ומשבתת אמר אממיר יהני בייעי דטרפה שיחלא

הוה לן פתחון פה קמיה דרב הונא. כלומר הוזקקנו לדבר צמוטת ירך לפני רב הונא ואמר לן כשרה ואחרי כן אשכחתיה לרב ירמיה כו': ואס מה צידך. עכשיו אמור לי אתה אס שמעת זה כלום אחר שצאת הלום: **הצרוסא.** חצרים: לא פרכים. לא היה יכול לנוד כנף ולקנתר אפילו רמו דבר מתוך שגדולים הם ויש לו לירא מהם אס היה אלס: **ומלה רבי חנינא.** כדי להתקיים ויכול להראות ימים רבים: **וליס הלכא ככל הני.** דשרו שמוטת ירך צעוף: **אלא כי הא.** דקמני והלא הלכה רווחת היא שמוטת ירך צעוף טרפה: **קדירס קנה.** קנה שנקדר ממנה חמיכה כמין ארוכה: **קרומית.** רחבה וסמנויה צה: **ועל דא אס סמיך.** מפני שראית שחיתה המכה אתה סומך להמיר והלא הלכה כו': **רווחס.** ככר נמשטה ונתרווחה לנהוג: **סוך י"צ חדש.** חיתה המכה ולסוף י"צ חדש מתה דטרפה עד י"צ חדש חיה: **והיפ עושה דבר.** כדמפרש לקמן להוציא מלבו של רבי יהודה: **וטרה עליה צמטלית של טרפיים.** כרכה צמטלית של לרפי נחשת שנותנים לפניהם לקבל עפרורית שחקי נחשת ושל עור היא ותמיד היא חמה מתוך עוביה וגם הנחושת מחמם לעולם: **צמידי דמיטרפא צה כו'.** צממיה נהי דמשצחת צשאר אצריה מיהו ההיא מילתא דמיטרפא ציה מי הדרא ומשצחת כי הכא דגדלו אחרונים יותר מן הראשונים: **מאי עסקן.** למה נקרא שמו עסקן תמלה: **אי ודאי ליש להו מלכא.** דכתיב אשר אין לה קצין והיינו עסקן דלא צפני למיסקן אהימנותיה דשלמה: **הנמליס אוהבים לל ושוואים חוס:** **דשושמני.** נמלים: **נפק חד מינייהו.** מתוך חורי הקן וצא לחוך וראה אלס: **אסנא ציה סימנא.** להכירו לדע מה יעשו לו חצביו כשימנא שסקן: **הרמנא** או נקיטי שכל המהסל צחצרו יהרגוהו: **אי נמי צין מלכא למלכא הוה.** מת המלך ועדיין לא קס אחר ודרך ארץ לעשות איש הישר בעיניו כדכתיב צימים ההם וגו' איש הישר בעיניו יעשה: **אהימנותיה דשלמה.** נאמן הוא על כך וצרות הקדש אמרה: **סימן לספק טרפה:** **י"צ חדש.** אס כן חיה צידוע שלא נטרפה: **צ' ושלש שנים.** וקשיא לרב הונא ד"צ חדש ליכא למ"ד: **סנאי היא.** דאיכא דסצירא ליה כרב הונא דקמני לקמן ימות החמה היו וכיון שעברו עליו ימות הצנה מיד מת טויש מכה שהיא נצטרה^(ה) ומת מתוך חוס הלך צעינן ימות החמה וימות הצנה: **נקב אחד ארוך.** ונקדרה צחמרון: **מלטרפין למלא מקדח.** ושז אינה מטמאה צאהל צבית שמאי. פלוגתא דשדרה וגלגולת צאהלות (פ"ב מ"ג) דהיינו כדי שיעטל מן החי וימותו^(ט) דהכי אמרינן צפרקין (דף צב:) גזי שדרה וכן לטרפה: **חידוק של קרויה.** חמיכה של דלעת יבשה: דשיחלא

- (א) [לקמן ע.ג.] (ב) [לעיל ג.ד.] (ג) [לעיל ט.ו.] (ד) [מסכתא פ"ג ט"ו ע"ז ה: נא. וצמיס קמני.] (ה) [כפי מ"ש חוס' צנחיס סע: ד"ה אי טרפה כו' מוכח דגרסאס היה רבי מאיר.] (ו) [לעיל מה.] (ז) [שבת כט: וש"נ.] (ח) [נצברת רש"ל.] (ט) [נע"י רש"ל.] (י) [נצברך טרפי א"י.] (יא) גי רש"ל ומקמנא, (יב) ועיין היטב בחוס' ע"ז טו. ד"ה אלמלא חוס' צמרות כ: ד"ה דלא.

תורה אור הש"ס

1. לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם: משלי ו
2. בימים ההם אין מלך בקרב ארץ: איש הישר בעיניו יעשה: שופטים יז ו

מוסף רש"י

שבתכו רגליה. החמוס (לעו"ט). אם ניטלה הנוצה. וזה היא הדקה הסמוכה לגבי שאין לה קיס וצפני מל"ש (לעיל טו). ובגלגלת שיש בה נקב אחד ארוך. לגבי אלס חמה מניח (אהלת פ"ב מ"ג) צהיא דכמה חסרון צשדרי קמני ספא וגלגולת כדי שיעטל מן החי וימות היו חסרון ולא מנמלא, ואמרינן צמרות (נח.) כמה יעטל מן החי וימות כמלא מקדח של רופאים, ומי עלה דאס י"ב נקב אחד ארוך שאין עגול, רואים אותו אס יתנו ארכו לעגלו והוי כמלא מקדח היו חסרון, או אפילו י"ב נקבים קטנים הרבה טמן מטרפין למלא מקדח (לעיל מה.) משם ראה. צממיה (סוכה כח.).

כלומר לענין טרפה: לר' יוסי בן משולם דאמר וחייתה לדבריו מתקיימת ב' וג' שנים: אמרו לו משם ראה ימות החמה היה כו'. והא קא חזינן

דא"כ תנא דאמר דארינה מתקיימת י"ב חדש ואיכא תנא דאמר מתקיימת שתיים ושלוש שנים: דתניא ובגלגלת שיש בה נקב אחת ארוך כו' מצטרפין לכמלא מקדח. כלומר לענין טרפה: לר' יוסי בן משולם דאמר וחייתה לדבריו מתקיימת ב' וג' שנים: אמרו לו משם ראה ימות החמה היה כו'. והא קא חזינן

